

Sygn. akt VI Ga 83/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Harmata (spr.)

SR del. do SO Grzegorz Pliś

Protokolant: Barbara Ćwiok

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2018 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: P. G.

przeciwko: Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 18 października 2017 r., sygn. akt V GC 1286/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 450,00 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Anna Harmata SSO Andrzej Borucki SSR del. do SO Grzegorz Pliś

Sygn. akt VI Ga 83/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 grudnia 2018 roku

Pozwem wniesionym w sprawie powód P. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 3.201,38 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 lutego 2016r. do dnia zapłaty wraz z zasądzeniem kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podał, że na podstawie umowy cesji wierzytelności zawartej z poszkodowanym przysługuje mu od pozwanego będącego ubezpieczycielem sprawcy szkody zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. Z tego tytułu powód wystawił fakturę VAT z dn. 18.01.2017 r. na kwotę 6 076,20 zł brutto obejmująca należność za 32 dni najmu od dnia 10.12.2016 r. do 11.01.2017 r. w stawce 150 zł netto. Dochodzona pozwem kwota stanowi różnicę pomiędzy

kwotą na jaką opiewała w/w faktura i kwotą jaką z powyższego tytułu wypłacił pozwany w wysokości 2 874,82 zł odpowiadającą 25 dniom najmu w zmodyfikowanej stawce 115 zł brutto/doba.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwany zarzucił, że powodowi nie należą się koszty najmu pojazdu zastępczego ponad uznany okres 25 dni w stawce 115 zł brutto za dobę. Zarzucił, że poszkodowany mógł wynająć pojazd tańszy w tej klasie, co uszkodzony w ramach sieci współpracującej z pozwanym z czego jednak nie skorzystał, mimo iż był o takiej możliwości informowany przy zgłaszaniu szkody. Dodatkowo informacja o możliwości najmu zawierająca wysokość stawki została wysłana na adres mailowy podany przy zgłoszeniu szkody. Poszkodowany wynajmując pojazd u powoda po stawce wyższej przyczynił się do zwiększenia rozmiarów szkody. Pozwany zakwestionował czas najmu zastępczego od dnia 4 stycznia 2017r. bowiem od tej daty poszkodowany był posiadaczem kolejnego pojazdu, a w związku z tym powinien zakończyć najem pojazdu zastępczego.

Wyrokiem z dnia 18 października 2017 r. sygn. akt V GC 1286/17 Sąd Rejonowy w R. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 1.909,88 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 lutego 2017 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 279,87 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, że w wyniku zdarzenia komunikacyjnego z dnia 10 grudnia 2016r. uszkodzeniu uległ samochód marki V. (...) o nr rej. (...), stanowiący własność Ł. L.. Zakres uszkodzeń pojazdu skutkowało powstaniem szkody całkowitej. Winę za spowodowanie kolizji ponosił kierujący samochodem ubezpieczonym od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. W dniu 10 grudnia 2016r. poszkodowany wynajął pojazd zastępczy marki S. L. K. od powoda. Zgodnie z § 4 ust. 4 umowa została zawarta na czas określony, a pojazd zastępczy został wydany poszkodowanemu w dniu 10 grudnia 2016r. Zgodnie z § 6 umowy z dnia 10 grudnia 2016r. poszkodowany scedował na rzecz powoda wierzycelność – prawo do odszkodowania z tytułu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Poszkodowany w dniu 12 grudnia 2016r. dokonał telefonicznego zgłoszenia szkody. W trakcie zgłoszenia konsultant pozwanego poinformował o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego, na co poszkodowany odpowiedział, że już korzysta z pojazdu zastępczego. Wówczas konsultant wskazał dane wypożyczalni współpracujących z pozwanym zastrzegając, iż w razie korzystania przez poszkodowanego z najmu w innej dowolnie wybranej wypożyczalni zwrot czynszu nastąpi do wysokości stawek stosowanych w tych wypożyczalniach współpracujących z pozwanym. Poszkodowany kontynuował najem pojazdu zastępczego u powoda. W dniu 4 stycznia 2017r. poszkodowany Ł. L. nabył używany i sprawny technicznie pojazd marki H. (...). Pomimo tego, iż nabyty pojazd w całości zaspokajał potrzeby poszkodowanego, nie zwrócił on pojazdu zastępczego do wypożyczalni powoda. Okres najmu trwał łącznie 32 dni, przy czym strony ustaliły dobową stawkę najmu w kwocie 150 złotych netto (184,50 złotych brutto). Powód w dniu 18 stycznia 2017r. wystawił fakturę VAT (...) na kwotę brutto 6.076,20 złotych brutto z tytułu najmu pojazdu zastępczego, przyjmując dobową stawkę najmu w kwocie 184,50 złotych brutto z terminem płatności na dzień 1 lutego 2017 roku.

Decyzją z dnia 26 stycznia 2017r. pozwany przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego wraz z kosztami dostawy i odbioru pojazdu w kwocie 2.874,82 złotych brutto po stawce 93,49 złotych netto (114,99 zł brutto) za 25 dni najmu samochodu zastępczego.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy uznał, że zasadny okres najmu pojazdu zastępczego trwał od dnia 10 grudnia 2016 roku od 3 stycznia 2017 roku, bowiem w tym okresie poszkodowany faktycznie nie dysponował żadnym pojazdem. Natomiast w dniu 4 stycznia 2017r. poszkodowany nabył pojazd marki H. (...) i nie był w stanie wytłumaczyć dlaczego mimo dysponowania własnym pojazdem nie zakończył najmu pojazdu zastępczego. Tym samym szkoda w postaci utraty możliwości korzystania z pojazdu została zlikwidowana przez poszkodowanego w chwili nabycia i objęcia w posiadanie nowego pojazdu.

W kwestii stawki najmu pojazdu zastępczego Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie strona powodowa za najem pojazdu zastępczego należącego do klasy C przyjęła stawkę 150 zł netto, natomiast pozwany wskazywał, iż

poszkodowany nie skorzystał z możliwości wynajmu pojazdu tej samej kategorii po stawce 115 zł netto od podmiotów współpracujących z pozwanym. W tym względzie Sąd wskazał, że umowa najmu pojazdu zastępczego została zawarta w dniu 10 grudnia 2016r., natomiast zgłoszenie szkody miało miejsce 12 grudnia 2016r., a więc już po zawarciu umowy z powodem. Sama umowa najmu pojazdu zastępczego była umową zawartą na czas oznaczony, co wynikało wprost z § 4 ust. 4 umowy najmu pojazdu oraz cesji wierzytelności. Stąd element czasu bezpośrednio wyznaczał treść i rozmiar świadczeń stron, a więc należał do istoty najmu. Z istoty zawartej między stronami umowy oraz oświadczenia złożonego przez poszkodowanego najemcę, a przyjętego przez wynajmującego jednoznacznie wynikało, iż umowa została zawarta na czas likwidacji szkody komunikacyjnej w pojeździe poszkodowanego, szkodę w aspekcie najmu pojazdu zastępczego należy rozumieć jako utratę możliwości korzystania z samochodu przez poszkodowanego wskutek jego uszkodzenia bądź zniszczenia. Strony określiły tym samym termin końcowy umowy najmu poprzez tzw. zdarzenie mające postać likwidacji szkody przez odzyskanie przez poszkodowanego możliwości korzystania z pojazdu. Pojęcie to obejmowało zarówno odzyskanie uszkodzonego pojazdu po naprawie, chwilę otrzymania odszkodowania od ubezpieczyciela tytułem szkody całkowitej jak i wcześniejsze odzyskanie możliwości korzystania z pojazdu poprzez nabycie analogicznego samochodu z własnych środków poszkodowanego. Sąd Rejonowy odwołał się do orzecznictwa SN w kwestii dopuszczalności określenia terminu końca umowy najmu poprzez zdarzenie przywołując wyrok SN z dnia 30 sierpnia 1990 r., IV CR 236/90. Powołując treść art. 673 § 3 k.c. podał, iż w umowie z dnia 10 grudnia 2016r. możliwość wypowiedzenia została zastrzeżona wyłącznie dla powoda w przypadku naruszania obowiązków wynikających z § 2 i § 3. Poszkodowany nie miał zatem możliwości wypowiedzenia umowy najmu pojazdu zastępczego, ponieważ nie zostały wskazane przyczyny leżące po jego stronie, a uzasadniające złożenie takiego wypowiedzenia. Skoro poszkodowany w chwili otrzymania od pozwanego propozycji zorganizowania najmu pojazdu zastępczego na korzystniejszych warunkach finansowych był związany trwałą umową najmu pojazdu zawartą z powodem, której nie mógł skutecznie wypowiedzieć, nie można mu postawić zarzutu zwiększenia rozmiaru szkody. Uwzględniając powyższe Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo uzasadnione, zasądając na rzecz powoda kwotę 1.909,88 złotych stanowiącą iloczyn 25 dni najmu (do chwili nabycia analogicznego pojazdu przez poszkodowanego) oraz przyjętej przez powoda dobowej stawki wynajmu pojazdu klasy C tj. kwoty 184,50 złotych brutto (4.612,50 zł + 172,20 zł koszty dostawy i odbioru pojazdu) pomniejszonej o uiszczoną już na rzecz powoda kwotę odszkodowania w wysokości 2.874,82 złotych. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392.j.t.) zasądając je od dnia 27 lutego 2016 roku. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany zaskarżając go w części: w pkt I w całości tj. co do kwoty 1909,88 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27.12.2017 r. do dnia zapłaty oraz pkt III w całości i zarzucając :

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 361§2 kc polegające na uznaniu, że w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą pozostaje najem pojazdu za kwotę 150 zł netto, oraz że był to wydatek ekonomicznie uzasadniony,
2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, w szczególności umowy najmu w zakresie w jakim określa ona czas na jaki została zawarta, podczas gdy w treści umowy brak jest wskazania daty końcowej lub zdarzenia powodującego jej zakończenie.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych stosownie do wyniku sprawy, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego wg. norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze wg. norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje: Apelacja nie jest zasadna.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, wykazała, że Sąd Rejonowy w sposób należyty przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a zgromadzony w toku przewodu sądowego materiał dowodowy ocenił wszechstronnie, z zachowaniem reguł określonym w art. 233 § 1 k.p.c. oraz trafnie wyjaśnił podstawę prawną przyjętego rozstrzygnięcia.

W rozpoznawanej sprawie pozwany kwestionował na etapie apelacji stawkę za najem pojazdu zastępczego jako wykraczającą poza ekonomicznie uzasadnione koszty i niepozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą. Apelujący podnosił zarzut nieskorzystania przez poszkodowanego z tańszej oferty najmu pojazdu zastępczego oferowanego przez ubezpieczyciela, stojąc na stanowisku, że w takiej sytuacji najem pojazdu zastępczego winien być rozliczony z uwzględnieniem proponowanej przez niego stawki niższej.

Zarzuty apelacji w realiach niniejszej sprawy nie są zasadne. Na ubezpieczyciela ciąży bowiem obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika (por. uchwała SN z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11). Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, ale tylko wtedy jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (uchwała z dnia 24 sierpnia 2017 r. III CZP 20/17).

Ocena okoliczności najmu pojazdu zastępczego, w tym nieskorzystania z najmu w wypożyczalni współpracującej z ubezpieczycielem nie nosi charakteru generalnego i każdorazowo podlega indywidualnej ocenie.

W rozpatrywanej sprawie w dacie kiedy ubezpieczyciel powiadomił poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego w wypożyczalni z nim współpracującej, poszkodowany miał już wynajęty pojazd zastępczy i był związany umową najmu zawartą na czas określony. Poszkodowany przesłuchany na rozprawie w dniu 11 października 2017 r. (k. 80v) wyjaśnił, iż propozycję taką otrzymał podczas zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi, co miało miejsce już w trakcie korzystania przez niego z pojazdu zastępczego. Ponadto poszkodowany zeznał, że umowa najmu jaką był związany została zawarta na czas oznaczony – do chwili likwidacji szkody. W świetle treści więc zawartej umowy i zgodnego jej rozumienia w tym zakresie przez strony Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż umowa ta została zawarta na czas określony do daty likwidacji szkody. Wobec powyższego poszkodowany nie miał możliwości wypowiedzenia umowy najmu pojazdu zastępczego. Prawo takie przyznano w §5 umowy tylko wynajmującemu, w przypadku naruszenia przez najemcę obowiązków wynikających z § 2 i 3 umowy. (k. 14v-15) Skoro więc poszkodowany w chwili otrzymania od pozwanego propozycji zorganizowania najmu pojazdu zastępczego na korzystniejszych warunkach finansowych był związany umową najmu pojazdu zawartą z powodem na czas oznaczony, której nie mógł skutecznie wypowiedzieć, w tej sytuacji Sąd Rejonowy nie miał podstawy do ustalenia, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia rozmiarów szkody i zastosowana przez powoda stawka nie jest stawką adekwatną. Poszkodowany w sytuacji w jakiej się znajdował nie mógł bowiem podjąć efektywnych działań zmierzających do wypowiedzenia warunków najmu czy ich modyfikacji.

Nie jest również zasadna argumentacja zawarta w apelacji, że sprzeczne z zasadą odpowiedzialności ubezpieczyciela jest to, że zostaje on obciążony kosztami najmu pojazdu zastępczego w sytuacji gdy nie był on stroną umowy najmu zawartej między powodem, a poszkodowanym i nie miał wpływu na wysokość stawki najmu, a sam przy pierwszej możliwej sposobności, kiedy tylko dowiedział się o szkodzie starał się zaspokoić potrzebę poszkodowanego w zakresie udostępnienia mu pojazdu, w miejsce uszkodzonego. W realiach tej sprawy poszkodowany miał prawo do bezzwłocznego wynajmu samochodu zastępczego i dalszej jego kontynuacji, a w konsekwencji żądania zwrotu kosztu najmu - wobec braku zarzutu ze strony pozwanego, iż koszt ogólny tego najmu odbiegał rażąco od stawek rynkowych. Nie można podzielić również stanowiska ubezpieczyciela, że z racji tego, że poszkodowany nie ponosi w rzeczywistości kosztów najmu pojazdu zastępczego to nie może domagać się ich zwrotu. Ugruntowany jest pogląd, że zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego stanowi element szkody podlegającej naprawieniu z ubezpieczenia

OC, przy czym refundacji, powinny podlegać jedynie celowe i ekonomiczne uzasadnione wydatki na ten najem. Odpowiedzialność ubezpieczyciela rozciąga się także na przypadki tzw. bezgotówkowej likwidacji szkody, gdy ubezpieczyciel płaci odszkodowanie bezpośrednio do osoby trzeciej, która wierzytelność o odszkodowanie nabyła w drodze cesji. Dochodzenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest uzależnione od faktycznego opłacenia kosztów najmu pojazdu zastępczego. Fakt najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego nie był w niniejszej sprawie kwestionowany, zatem koszty tego najmu, choć niepokryte bezpośrednio przez poszkodowanego wchodzi w skład szkody i podlegają refundacji.

Tym samym uzasadnione było przyznanie poszkodowanemu, a w konsekwencji zawarcia umowy cesji – powodowi odszkodowania w stawce wynikającej z umowy najmu tj. 184,50 zł brutto. Czas najmu na etapie apelacji nie był kwestionowany. Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną, orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego na mocy art. 98 k.p.c.

Na koszty postępowania apelacyjnego podlegające zwrotowi na rzecz powoda złożyła się kwota 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (w brzmieniu obow. od dnia 27.10.2016 r.)

Zarządzenie VI Ga 83/18

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron
2. kal: tydzień
3. po nadejściu zpo akta przekazać SR w Rzeszowie